

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoa soveltamalla annetut säädökset)

**NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS,
tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002,
yhteisistä tutkintaryhmistä**

(2002/465/YOS)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Belgian kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan aloitteen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eräs unionin tavoite on antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella, ja se on saavutettava estämällä ja torjumalla rikollisuutta jäsenvaltioiden poliisivoimien, tulliviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten tiiviimmällä yhteistyöllä, ottaen samalla huomioon ihmisoikeuksia ja perusvapauksia sekä oikeusvaltiota koskevat periaatteet, joihin unioni perustuu ja jotka ovat jäsenvaltioille yhteisiä.
- (2) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokouksessa Eurooppa-neuvostossa vaadittiin, että ensi vaiheessa on perustettava viipymättä Euroopan unionista tehdystä sopimuksesta tarkoitettuja yhteisiä tutkintaryhmiä, joiden tehtävänä on huumausaine- ja ihmiskaupan sekä terrorismin torjunta.
- (3) Neuvoston Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaisesti keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tekemän yleissopimuksen ⁽³⁾ 13 artiklassa määrätään yhteisten tutkintaryhmien perustamisesta ja toiminnasta.
- (4) Neuvosto kehottaa voimakkaasti toteuttamaan toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämä yleissopimus ratifioidaan mahdollisimman pian ja joka tapauksessa vuoden 2002 kuluessa.
- (5) Neuvosto tunnustaa, että on tärkeää vastata nopeasti Eurooppa-neuvoston kehoitukseen yhteisten tutkintaryhmien pikaisesta perustamisesta.
- (6) Neuvosto katsoo, että kansainvälisen rikollisuuden torjumiseksi mahdollisimman tehokkaasti on aiheellista, että

unionin tasolla hyväksytään tässä vaiheessa yhteisiä tutkintaryhmiä koskeva oikeudellisesti sitova väline, jota sovelletaan huumausaine- ja ihmiskauppaa sekä terrorismia koskevaan yhteiseen tutkintaan.

- (7) Neuvosto katsoo, että tällaisia ryhmiä olisi perustettava ensisijaisesti terroristien tekemien rikosten torjumiseksi.
- (8) Jäsenvaltioiden, jotka perustavat ryhmän, olisi päätettävä sen kokoonpanosta, tarkoituksesta ja toiminnan kestosta.
- (9) Jäsenvaltioiden, jotka perustavat ryhmän, olisi voitava mahdollisuuksien mukaan ja sovellettavaa lakia noudattaen päättää, että henkilöt, jotka eivät edusta jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia, ottavat osaa ryhmän toimintaan, ja että tällaiset henkilöt voivat olla myös esimerkiksi Europolin, komission (OLAF) tai kolmansien maiden viranomaisten ja erityisesti Yhdysvaltojen lainvalvontaviranomaisten edustajia. Ryhmän perustamista koskevassa sopimuksessa olisi tällöin määriteltävä kysymykset, jotka liittyvät tällaisten edustajien vastuuseen.
- (10) Yhteisen tutkintaryhmän olisi jäsenvaltion alueella toimiessaan noudatettava kyseiseen jäsenvaltioon sovellettavaa lakia.
- (11) Puitepäätös ei saisi vaikuttaa muihin voimassa oleviin yhteisten tutkintaryhmien perustamista tai niiden toimintaa koskeviin säännöksiin tai järjestelyihin,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Yhteiset tutkintaryhmät

1. Keskinäisestä sopimuksesta voivat kahden tai useamman jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset muodostaa yhteisen tutkintaryhmän tiettyä tarkoitusta varten määräajaksi, jota voidaan jatkaa keskinäisellä sopimuksella, suorittaakseen rikostutkintaa yhdessä tai useammassa ryhmän perustaneista jäsenvaltioista. Ryhmän kokoonpanosta määrätään sopimuksessa.

⁽¹⁾ EYVL C 295, 20.10.2001, s. 9.

⁽²⁾ Lausunto annettu 13. marraskuuta 2001 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL C 197, 12.7.2000, s. 1.

Yhteinen tutkintaryhmä voidaan perustaa erityisesti

- a) jos jäsenvaltion on rikoksen selvittämiseksi suoritettava vaikeaa ja vaativaa tutkintaa, jolla on yhteyksiä toiseen jäsenvaltioon;
- b) jos useat jäsenvaltiot suorittavat rikoksen selvittämiseksi tutkintaa, joka tapauksen luonteesta johtuen edellyttää koordinoitua ja yhteistä toimintaa tutkintaan osallistuvissa jäsenvaltioissa.

Yhteisen tutkintaryhmän perustamista koskevan pyynnön voi esittää mikä tahansa asianomaisista jäsenvaltioista. Tutkintaryhmä perustetaan yhteen niistä jäsenvaltioista, joissa tutkinta oletettavasti suoritetaan.

2. Yhteisen tutkintaryhmän perustamista koskevassa pyynnössä on annettava keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 14 artiklan ja 27 päivänä kesäkuuta 1962 tehdyn Benelux-yleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä toukokuuta 1974 tehdyllä pöytäkirjalla, 37 artiklan asiaa koskevista määräyksistä tarkoitettut tiedot sekä lisäksi tehtävä ehdotuksia ryhmän kokoonpanosta.

3. Yhteinen tutkintaryhmä työskentelee tutkintaryhmän perustaneiden jäsenvaltioiden alueella seuraavien yleisten edellytysten mukaisesti:

- a) Tutkintaryhmän johtaja on rikostutkintaan osallistuvan toimivaltaisen viranomaisen edustaja siitä jäsenvaltiosta, jossa tutkintaryhmä toimii. Tutkintaryhmän johtaja toimii kansallisen lainsäädännön mukaisen toimivaltansa rajoissa.
- b) Tutkintaryhmä noudattaa toiminnassaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa se toimii. Ryhmän jäsenet suorittavat tehtävänsä a alakohdassa tarkoitettun henkilön johdolla ottaen huomioon ehdot, jotka heidän omat viranomaisensa ovat asettaneet ryhmän perustamisesta tehdystä sopimuksessa.
- c) Jäsenvaltio, jonka alueella tutkintaryhmä toimii, vastaa ryhmän toiminnan vaatimista järjestelyistä.

4. Tässä puitepäätöksessä yhteiseen tutkintaryhmään 'lähetetyillä' jäsenillä tarkoitetaan niitä tutkintaryhmän jäseniä, jotka tulevat muista jäsenvaltioista kuin siitä jäsenvaltiosta, jossa ryhmä toimii.

5. Yhteiseen tutkintaryhmään lähetetyillä jäsenillä on oikeus olla läsnä silloin, kun toimintajäsenvaltiossa toteutetaan tutkintatoimia. Tutkintaryhmän johtaja voi kuitenkin erityisistä syistä päättää toisin sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jossa ryhmä toimii.

6. Yhteisen tutkintaryhmän johtaja voi sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa ryhmä toimii, antaa tutkintaryhmään lähetettyjen jäsenten vastata joidenkin tutkintatoimien toteuttamisesta, jos se jäsenvaltio, jossa ryhmä toimii, ja lähettävän jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet asian.

7. Jos yhteisen tutkintaryhmän työ edellyttää, että tutkintatoimia toteutetaan jossakin tutkintaryhmän perustaneista jäsenvaltioista, kyseisen jäsenvaltion tutkintaryhmään lähettämät jäsenet voivat pyytää omia toimivaltaisia viranomaisiaan toteuttamaan kyseiset toimet. Toimia harkitaan asianomaisessa jäsenvaltiossa niillä edellytyksillä, joita sovellettaisiin, jos niitä pyydetäisiin kotimaisen tutkinnan yhteydessä.

8. Jos yhteinen tutkintaryhmä tarvitsee oikeusapua joltakin muulta jäsenvaltiolta kuin yhteisen tutkintaryhmän perustaneilta jäsenvaltioilta tai joltain kolmannelta valtiolta, toimintavaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat esittää oikeusapupyynnön kyseisen valtion toimivaltaisille viranomaisille asiaa koskevien oikeudellisten välineiden tai järjestelyjen mukaisesti.

9. Yhteisen tutkintaryhmän jäsen voi maansa kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja toimivaltansa rajoissa toimittaa yhteisen tutkintaryhmän suorittamaa rikostutkintaa varten tutkintaryhmälle tietoja, jotka ovat saatavilla hänet lähettäneessä jäsenvaltiossa.

10. Tietoja, joita jäsen tai lähetetty jäsen laillisesti saa kuulla yhteiseen tutkintaryhmään ja jotka eivät muuten olisi asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisen viranomaisen saatavissa, voidaan käyttää seuraaviin tarkoituksiin:

- a) niihin tarkoituksiin, joita varten tutkintaryhmä on perustettu;
- b) rikosten paljastamiseen, tutkintaan ja niitä koskevaan syytteenpanoon edellyttäen, että valtio, jossa tiedot saatiin käyttöön, on antanut tähän ennakolta luvan. Tämä lupa voidaan olla antamatta ainoastaan tapauksissa, joissa tietojen käyttö voisi vaarantaa rikostutkinnan kyseisessä jäsenvaltiossa tai joissa kyseinen jäsenvaltio voisi kieltäytyä keskinäisestä oikeusavusta;
- c) yleiselle turvallisuudelle aiheutuvan välittömän ja vakavan uhan ehkäisemiseksi ja vaikuttamatta b alakohtaan, jos myöhemmin aloitetaan rikostutkinta;
- d) muihin tarkoituksiin sen mukaisesti kuin ryhmän perustaneet jäsenvaltiot sopivat.

11. Tämän puitepäätöksen säännökset eivät vaikuta muihin yhteisten tutkimusryhmien perustamista tai toimintaa koskeviin voimassa oleviin säännöksiin tai järjestelyihin.

12. Siinä määrin, kuin asianomaisten jäsenvaltioiden lainsäädännön ja näiden valtioiden välillä sovellettavien oikeudellisten välineiden määräysten mukaan on mahdollista, voidaan sopia, että muutkin henkilöt kuin ryhmän perustaneiden jäsenvaltioiden toimivaltaisen viranomaisen edustajat voivat osallistua yhteisen tutkintaryhmän toimintaan. Näitä henkilöitä voivat olla esimerkiksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräysten nojalla perustettujen elinten virkamiehet. Ryhmän jäsenille ja lähetetyille jäsenille tämän puitepäätöksen nojalla annetut oikeudet eivät koske näitä henkilöitä, ellei sopimuksessa nimenomaisesti toisin todeta.

2 artikla

Virkamiesten rikosoikeudellinen vastuu

Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen tehtävien aikana muun jäsenvaltion kuin toimintajäsenvaltion lähettämien virkamiesten katsotaan vastaavan toimintajäsenvaltion virkamiehiä sellaisten rikosten osalta, joiden kohteeksi he joutuvat tai joita he tekevät.

3 artikla

Virkamiesten yksityisoikeudellinen vastuu

1. Kun jäsenvaltion virkamiehet 1 artiklan mukaisesti toimivat toisessa jäsenvaltiossa, ensin mainittu jäsenvaltio on vastuussa virkamiesten tehtävän aikana aiheuttamista vahingoista sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella nämä toimivat.

2. Jäsenvaltion, jonka alueella 1 kohdassa tarkoitettu vahinko aiheutuu, on hyvitetävä vahinko samoin edellytyksin, kuin jos vahinko olisi sen omien virkamiesten aiheuttama.

3. Jäsenvaltio, jonka virkamiehet ovat aiheuttaneet vahinkoa henkilölle jonkin toisen jäsenvaltion alueella, korvaa tälle toiselle jäsenvaltiolle kaikki tämän vahingon uhrille tai muille oikeudenomistajille maksamat korvaukset.

4. Kuka jäsenvaltio pidättyy 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa pyytämästä kärsimiensä vahinkojen korvaamista toiselta jäsenvaltiolta, tämän kuitenkin rajoittamatta sen oikeuksia kolmansiin osapuoliin nähden ja 3 kohdan soveltamista.

4 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 2003 mennessä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina kaikki säännökset, jotka ne ovat antaneet tämän puitepäätöksen mukaisten velvoitteiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Komissio toimittaa näiden ja muiden tietojen pohjalta 1 päivään heinäkuuta 2004 mennessä neuvostolle kertomuksen tämän puitepäätöksen soveltamisesta. Neuvosto arvioi, miten jäsenvaltiot ovat noudattaneet puitepäätöstä.

5 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan virallisessa lehdessä. Sitä lakataan noudattamasta, kun keskinäistä oikeusapua rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä koskeva yleissopimus on tullut voimaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä kesäkuuta 2002.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. RAJOY BREY